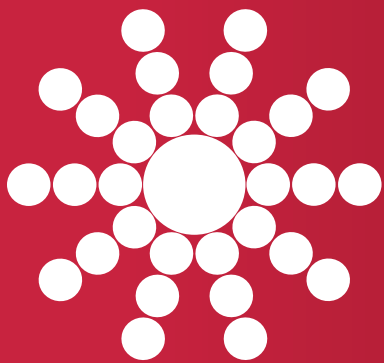

ЗЕЛС ZELS

ГЛАСИЛО | NEWSLETTER

Септември /
September
2015

ГЛАСИЛО

ЗАЕДНИЦА НА
ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

NEWSLETTER

ASSOCIATION
OF THE UNITS
OF LOCAL SELF -
GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF
MACEDONIA

**РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА ВРЕДНОСТА НА ИМОТОТ
НА ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИ ЛИЦА**
**REVALUATION OF THE PROPERTY VALUE OF NATURAL
AND LEGAL ENTITIES**

**ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ**
**INITIATIVE ON AMENDING AND SUPPLEMENTING
THE LAW ON SPATIAL AND URBAN PLANNING**

Почитувани,

Во рамките на ЗЕЛС беше формирана и работна група со задача да го разгледа актуелниот Закон за просторно и урбанистичко планирање, да ги констатира проблемите во неговата примена и да ја утврди содржината на иницијативата за негово изменување и дополнување. Како особено проблематични точки беа изнесени постапките за изменување на планската документација која во целост е идентична со постапката на донесување на плановите. Во дискусијата беше посочено дека општините во случаите при спроведувањето на плановите, кога ќе се сретнат со различна фактичка состојба во рамките на опфатот се оневозможи брзо и ефикасно да извршат изменување и усогласување на плановите, иако овие промени се од мал и незначителен опфат. Значителен проблем за општините претставуваат и одредбите од Законот за културно наследство. Постапката на утврдување не влијае врз животната средина и врз постапката на пренамена од земјоделско во градежно земјиште кои, исто така, се предизвик во постапката на донесување на урбанистичките планови за општините.

Во ЗЕЛС започнаа активности и за утврдување на мерки за ревалоризација на вредноста на имотот, како основа за утврдување на данокот на имот. Беше формирана и работна група која изнесе одредени предлози кои беа испратени на мислење до сите општини. Беше предложено висината на данокот на имот да се пресметува и понатаму врз основа на Методологијата за пресметка на данокот на имот, коригирана за соодветниот корективен коефициент, а корекцијата на вредноста ќе се врши на секои 3 години. Процентот за корекција на данокот на имот во секоја од зоните, утврден во согласност со пазарната вредност треба да претставува корективен коефициент кој ќе ја изразува промената на вредноста на имотот во рамките на зоната и тоа за период од 3 години. Висината на пондерот ќе ја утврдува орган на општината.

Состанок одржа и Комисијата за рурален развој, која покренала барање за отстранување на обврската на локалните власти за плаќање на данокот на додадена вредност (ДДВ), при реализацијата на проектите што им биле одобрени од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2015 година, или, во иднина, при креирањето на условите за искористување на средства од Програмата да се планира истата да предвидува финансиска поддршка на целосните буџетски ставки за реализација на проектните активности, вклучувајќи ја и обврската за плаќање ДДВ. За реализација на проектните решенија одобрени за 2015 година, доколку не се отстрани обврската за плаќање на ДДВ, да се овозможи разликата која ќе се појави помеѓу проектираниот износ и износот на проектното решение, добиен по спроведена јавна набавка и е-аукција, да се искористи за наплата на обврската за плаќање ДДВ од страна на апликантите.

Комитетот на советите на четвртата седница ја разработуваше иницијативата за измени и дополнувања на Статутот на ЗЕЛС, во насока на поголема вклученост на советниците како полноправни членови во органите и телата на ЗЕЛС, а се дискутираше и за потребата од организирање на обуки за општинските советници и беа дискутирани одредени актуелни предизвици со кои се соочуваат советниците.

Нови две општини од нашата земја, Битола и Илинден се пријавија на јавниот повик за стекнување на сертификатот за поволно деловно опкружување (БФЦ СЕЕ). Од втората група на пријавени општини, евалuatorите ја завршија постапката во Град Скопје и се очекува закажување на термин за верификација, а наскоро ќе бидат утврдени евалуационите резултати и за општините Богданци, Гази Баба и Прилеп. За овие и други теми, подетално може да прочитате во овој број на Гласилото на ЗЕЛС.

Со почит,

Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Dear readers,

Within ZELS a working group was established, with a task to review the current Law on Spatial and Urban Planning, to detect issues during its implementation and determine the contents of the initiative on amendments and supplements upon it. As particularly problematic points were highlighted the proceedings on altering the planning documentation, which is entirely identical to the procedure on adopting the plans. During a discussion, it was pinpointed that in case municipalities encounter a distinct factual situation during the implementation of plans within their scope, they are unable to apply swift and efficient amendments and alignments to such plans, though these modifications are of insignificant scope. An additional problem for municipalities is posed by the provisions to the Law on Cultural Heritage. The procedure on stipulating the impact on the environment and the conversion procedure from agricultural to construction land is also regarded a challenge during the procedure of adopting urban plans of municipalities.

In ZELS, activities started on determining measures for revaluation of the property value, as a basis for determining the property tax. A working group was set up, and it expressed certain proposals that were submitted on opinion to all municipalities. It was proposed that the property tax amount shall be further calculated according to the Methodology for calculation of the property tax, corrected for the appropriate correction coefficient, whereas the correction value will take place each 3 years. The percentage of the property tax correction in each of the zones, defined in line with the market value, shall be taken as a correction coefficient expressing the change of the property value within the zone, for a period of 3 years. The weighting amount shall be determined by the municipal organ.

The Committee on Rural Development held a meeting, thereby submitting a request to remove the obligation of municipalities to pay value added tax (VAT) during implementation of projects, approved by the Programme for Financial Support to Rural Development 2015, or in the future, during the creation of conditions for absorption of funds from this Programme, the same should envision financial support for overall budget items for implementation of project activities, including the VAT obligation. As for the implementation of project solutions, approved for 2015, if the VAT obligation is not removed, a difference should be enabled between the projected amount and the amount of the project solution, obtained upon a performed public procurement and e-auction, expected to be used for VAT payment by the applicants.

The Committee of Councils devised the initiative on amendments and supplements to the Statute of ZELS at its fourth session, in terms of greater inclusion of councilors as full members to the organs and bodies of ZELS, thus discussing the need to organize trainings for municipal councilors and certain challenges they are encountering.

Two new municipalities from our country, Bitola and Ilinden applied for the public call for obtaining the Business-Friendly Certificate (BFC SEE). From the second group of municipalities that applied, the evaluators completed the procedure in the City of Skopje. A verification appointment shall be made, and soon evaluation results for the municipalities of Bogdanci, Gazi Baba and Prilep will be determined. Concerning the aforementioned and other topics, you may read further in this edition of the Newsletter of ZELS.

Yours sincerely,

Dusica Perisic
Executive Director of ZELS

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

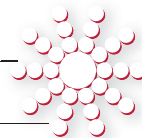
тел. +389 (0) 2 30 99 033 / факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п. факс 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Извршен директор на ЗЕЛС – Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС – Ардита Дема – Мехмети
Уреднички колегиум – Весна Арсовска – Динковска, Виктор Арнаудоски
Дизајн, подготовка за печатење и печатење – Европа 92
Лекторира – Момент мал; Превод – Арта Абаз, Висар Полику и Валентина Трајко

ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

tel. +389 (0) 2 30 99 033 / fax: +389 (0) 2 30 61 994
st. Kopenhagenska p. box, F. P. 32, 1000 Skopje, Republic of Macedonia
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Executive Director of ZELS – Dusica Perisic
Deputy Executive Director – Ardita Dema – Mehmeti
Editorial Board – Vesna Arsovska – Dinkovska, Viktor Arnaudovski
Graphic design and Print – Evropa 92
Proofread by: Moment Mal; Translation – Arta Abazi, Visar Poliku and Valentina Trajko

РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА ВРЕДНОСТА НА ИМОТОТ НА ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИ ЛИЦА

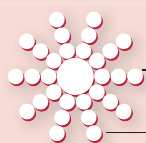
REVALUATION OF THE PROPERTY VALUE OF NATURAL AND LEGAL ENTITIES

На покана на претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, девет градоначалници, заедно со раководителите на одделенијата за администрирање со даноците и службениците - проценители од поканетите општини, одржаа состанок во просториите на ЗЕЛС, на 26 август, 2015 година. Состанокот беше посветен на иницијативата што произлезе од заклучок од 66-та седница на Владата на РМ, со кој на ЗЕЛС му се препорачува во рок од 45 дена да ѝ достави предлог за начинот на репроценка на вредноста на имотот на правните и физички лица, што претставува основа за утврдување на данок на имот, еден од значајните извори за финансирање на локалната власт.

Присутните укажаа дека трошоците за спроведување на репроценувањето од страна на комисиите се значителен товар за општините и дека овие постапки се одвиваат континуирано, но бавно. Голем број општини ја искористуваат и можноста, при пренесувањето на правото на недвижноста, да ја извршат репроценката, во согласност со пазарната вредност на имотот, што понатаму им служи како основа за пресметка на данокот на имот. Но, на овој начин, општините се соочуваат со голема разлика помеѓу имотот кој бил предмет на промет, наспроти останатите, во истата област/зона. Тоа создава и разлика во висината на данокот на имот, што кај граѓаните предизвикува негодување. За избегнување на ваквите состојби, односно изнаоѓање на начин за административно воедначување на висината на даночниот основ, претставниците од Град Скопје го изнесоа своето искуство. За потребите на проценка на имотот, градот Скопје предвидел речиси 200 области/зони, за кои е утврдена соодветна вредност на имотот по метар квадратен и истото се користи за утврдување на даночната основа за пресметување на висината на данокот на имот кон обврзниците. Беа посочени и активностите на Агенцијата за катастар на недвижностите, која во моментот врши масовна проценка на вредноста на имот, но податоците врз основа на кои го прави тоа ги бара од општините. Процесот на легализацијата

Upon invitation of the President of ZELS, Koce Trajanovski, nine mayors, accompanied by the heads of departments for tax administration and officials - evaluators from invited municipalities, held a meeting within ZELS on August 26, 2015. The meeting was dedicated to the initiative stemming from the conclusion of the 66th session of the Government of RM, whereby ZELS, in no less than 45 days, is recommended to submit a proposal on the manner of conducting the property value revaluation of natural and legal entities. This is deemed a basis for determining the property tax, which is one of the most important sources for funding the local government.

The participants pointed out that the costs for implementing revaluation by the commissions are regarded a considerable burden on municipalities, thereby these procedures are continuously but slowly being conducted. Many municipalities take advantage of the possibility during the transfer of real estate right to perform re-evaluation in accordance with the market value of the property, which later on serves as a basis for calculating the property tax. However, this way, municipalities are faced with a big difference between the property which has been subject to turnover, unlike the remaining in the same area/zone. It also creates a difference in the amount of property tax, which causes displeasure among citizens. To avoid such situations, i.e. to find a way for the administrative unification of the amount of the tax basis, the representatives of the City of Skopje presented their experience. For the purposes of property evaluation, the City of Skopje envisioned nearly 200 areas/zones, whose adequate property value has been determined per square meter and shall be applied to determine the tax base for calculating the amount of the property tax to taxpayers. Moreover, the activities of the Agency for Real Estate Cadastre were also presented, as it is currently conducting an enormous property valuation

ПРЕДЛОЖИ ОД РАБОТНАТА ГРУПА ДОСТАВЕНИ ДО СИТЕ ОПШТИНИ

На 30 септември, 2015 година Работната група за координирање на активностите одржа состанок во ЗЕЛС, на кој се дискутираше за натамошните чекори за утврдување на правците за ревалоризација на вредноста на имотот, како основа за утврдување на данокот на имот. Беше посочено дека има реално раздвижување на пазарот на недвижности во земјава, чија динамика е по-

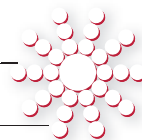
изразена во последните неколку години. Се случува во одредени зони или реони од една општина или градот Скопје да се зголеми продажната цена на имотите, наспроти други зони каде таа значително се намалува. Со цел граѓаните да не бидат оштетени при плаќањето на данокот, се предлага активирање на мерки кои на одреден начин ќе ја следат реалната вредност на имот, кој пак, претставува основа за оданочување. Присутните укажаа дека би било идеално доколку општините секоја година прават репроценка на вредноста на имотите во согласност со утврдената методологија, но тие немаат толкави капацитети за вакви обемни зафати. Затоа, беше предложено како најприфатливо решение да се направи корекција на пазарната вредност, односно ревалоризација, поточно ревреднување на даночните основи. Беа изнесени одредени дилеми како тоа да се реализира и за кој временски период, но како најповолна солуцијата произлезе ставот на цената, утврдена со методологијата само да се додаде пондер за зголемување или намалување, во зависност од движењето на пазар-

PROPOSALS OF THE WORKING GROUP SUBMITTED TO ALL MUNICIPALITIES

On September 30th, 2015 the working group for coordination of activities held a meeting in ZELS, thereby discussing future steps for determining the directions for revaluation of the property value as the basis for determining the property tax. It was pointed out that there is real progress in the real estate market in the country, whose dynamics has been greatly visible in recent years. In certain zones or regions of a certain municipality or of the City of Skopje, the selling price of a property may increase, unlike other areas where it is decreased. So as citizens are not damaged by the tax payment, an activation of measures is proposed, which would somehow monitor the real value of the property, which in turn, is the basis for taxation. The participants pointed out that it would be ideal if the municipalities could annually conduct a re-assessment of the value of the property in accordance with the established methodology, but they do not have sufficient capacities for such extensive procedures. Therefore, as most acceptable solution, it was proposed to make adjustments to the market value or revaluation, i.e. re-assessment of the tax bases. Certain dilemmas were also highlighted in terms of how could this process be implemented and for which time interval. Yet, as most favorable turned out the position on a determined price based on the methodology, i.e. to add weighting for raising or decreasing, varying from the fluctuation of the market value of the property within a period of three years for a given area. The determination of the weight shall be exercised by relevant municipal departments, which then inform the mayor, who afterwards submits this proposal to the municipal council which should reach a decision upon the same.

The participants pointed to everyday challenges faced by local authorities in this area, but simultaneously stressed the need for greater accuracy of municipalities to implement the re-evaluation of the property upon the established methodology. There are municipalities that precisely due to these reasons lose enormous funds

ната вредност на недвижноста во временски период од три години, за дадениот реон. Утврдувањето на висината на пондерот да го прават надлежните служби во општината, за што го информираат градоначалникот, а тој го изнесува предлогот пред Советот на општината, кој треба да донесе одлука.

Присутните укажаа на секојдневните предизвици со кои се соочуваат локалните власти во оваа област, но ја истакнаа и потребата од поголема ажурност на општините за спроведување на репроценката на имотот по утврдена методологија. Има општини кои токму поради тоа губат огромни средства за општинскиот буџет, што оневозможува реализирање на поквалитетни услуги за граѓаните.

Работната група ги утврди следниве заклучоци кои ЗЕЛС ги испрати до сите 81 единица на локалната власт и до Комисијата за финансирање при ЗЕЛС, со цел добивање на возвратни забелешки и предлози:

1. Да се изврши усогласување на Законот за даноци на имот, со кој ќе се утврди обврската на Советите на општините, односно Советот на Град Скопје, со посебна одлука на предлог на Градоначалникот, да утврди зони кои може да претставуваат соодветна целина за потребите на ревалоризација на вредноста за утврдувањето на данокот на имот за сите објекти кои се предмет на даночење. Зоната не мора да ги следи границите на урбанистичко - планските документи (на пр. не мора да ги следи границите на ДУП).

2. Процентот за корекција на данокот на имот во секоја од зоните, утврден во согласност со пазарната вредност, претставува корективен коефициент кој ќе ја изразува промената на вредноста на имотот во рамките на зоната и тоа за период од 3 години. Висината на пондерот ќе ја утврдува орган на општината.

3. Висината на данокот на имот ќе се пресметува и понатаму врз основа на Методологијата за пресметка на данокот на имот, коригирана за соодветниот корективен коефициент, а корекцијата на вредноста ќе се врши секои 3 години.

4. Корективната проценка ќе се однесува на целокупниот недвижен имот на физичките и правни лица.

5. Оваа постапка е потребно да се утврди во согласност со законот.

intended for the municipal budget, which disables the delivery of better services to citizens.

The working group identified the following conclusions that ZELS disseminated to all 81 units of local self-government and to the Financing Commission within ZELS, in order to obtain reciprocal observations and suggestions:

1. To harmonize the Law on property taxes, which will stipulate the obligation of the municipal councils or the Council of the City of Skopje, by a decision on the proposal of the Mayor, to determine areas that may constitute

an adequate entirety for the need of revaluation for determining the value of property tax of all objects that are subject to taxation. The zone does not have to follow the boundaries of the urban - planning documents (For instance: It doesn't have to follow the limits of DUP).

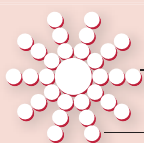
2. The percentage of adjustment to the property tax in each of the zones, determined according to the market value, is regarded a correction coefficient that will reflect the change in the property value within the zone for a period of 3 years. The amount of weight will be determined by the municipality.

3. The property tax amount will be further calculated based on the methodology for calculating the property tax, adjusted for the appropriate correction coefficient, and the correction value will be carried out every 3 years.

4. The corrective assessment would apply to the entire real estate of natural and legal entities.

5. This procedure shall be stipulated in compliance with law.

на објектите, исто така, претставува голема пречка во овие активности. Заедничка констатација беше дека е неопходно да се има целосно евидентиран имот, во согласност со утврдената методологија, за да може да се врши натамошно ре-проценување, во согласност со пазарните промени на цените на недвижностите.

На овој состанок, извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, презентираше неколку модели кои се применуваат во различни земји во Европа, за континуирано ревалоризирање на имотот, по што беше заклучено, во рамките на ЗЕЛС, да се формира работна група од десет претставници од општините, што ќе ги координира овие активности. Беше утврдено ЗЕЛС да донесе акционен план за начинот на ревалоризација на имотот, при што ќе се земат предвид искуствата и праксите на други држави од Европа и од светот. За таа цел, беше посочена можност општините да ги искористат воспоставените релации со нивните збратимени општини за стекнување со подетални информации за нивните искуства. По утврдувањето на утврдените предлози од страна на Комисијата, истите ќе бидат доставени на разгледување на Управниот одбор на ЗЕЛС.

process, thus requiring data from municipalities on whose basis this process is completed. The legalization process of buildings is also taken a major obstacle to these activities. Common conclusion was that it is necessary to have a fully registered property in compliance with the established methodology in order to carry out further re-assessment in line with the market changes in real estate prices.

At this meeting, the Executive Director of ZELS, Dusica Perisic presented several models applied in different countries in Europe for continuous revaluation of property. Hereby, it was concluded that, within ZELS, a working group of ten representatives from municipalities that will coordinate these activities ought to be set up. ZELS is bound to adopt an action plan about the way of revaluating property, thereby taking into account the experiences and practices of other countries in Europe and the world. For this purpose, municipalities should utilize established relations with twinning municipalities for obtaining more detailed information about their experiences. Once laid out Commission proposals are stipulated, they will be submitted for consideration to the Managing Board of ZELS.

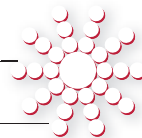
ЗАЛОЖБИ ЗА ПОГОЛЕМА ВКЛУЧЕНОСТ НА СОВЕТНИЦИТЕ ВО ОДЛУЧУВАЧКИТЕ ОРГАНИ НА ЗЕЛС

COMMITMENTS FOR GREATER INCLUSION OF COUNCILORS IN DECISION-MAKING ORGANS OF ZELS

Комитетот на Советите на ЗЕЛС на 14 септември, 2015 година, во просториите на ЗЕЛС, ја одржа четвртата седница. Присутните членови дискутираа за потребата од организирање на обуки за општинските советници, преку кои тие ќе ги надополнат своите сознанија за надлежностите на локалната власт, што е од особена важност при донесувањето на одлуките на Советот. Претседателот на Комитетот, Трајче Донеv, го изнесе примерот на спроведување на електронски обуки за советниците од српските општини, поддржан од ОБСЕ. Тој ја истакна подготвеноста на оваа меѓународна организација за поддршка при обезбедување на вакви обуки и во Република Македонија, но по дискусијата на членовите беше заклучено дека во овој период најдобро е да се искористи моделот на обуки што ОБСЕ веќе го применил кај претставници од советите од 20-те

The Committee of Councils of ZELS held its fourth session on September 14th, 2015 in ZELS premises. Present members discussed the need of organizing trainings for the municipal councilors, by which they could obtain additional information pertaining to the local government competences, this being of utmost significance when the Council reaches decisions. Trajce Donev, President of the Committee, pinpointed the example of conducting electronic trainings for councilors from Serbian municipalities, supported by OSCE. He highlighted the readiness of this international organization to support the delivery of such trainings in the Republic of Macedonia. The discussion of members was followed by a conclusion that, currently, the best option would be to utilize the training model applied by OSCE among council representatives from 20 Macedonian municipalities.

општини од нашата земја. Беше договорено да се прифати поддршката од ОБСЕ за обезбедување на четири еднодневни обуки, во периодот од 4 до 13 ноември, при што во меѓувреме ќе се допрецизираат локациите и бројот на претставници од секој од преостанатите 61 општински совет, кои досега не ја следеле обуката.

На оваа седница, повторно се разгледуваше иницијативата за измени и дополнувања на Статутот на ЗЕЛС, во насока на поголема вклученост на советниците како полноправни членови во органите и телата на ЗЕЛС (Генерално собрание, Управен одбор и Надзорен одбор). Иницијативата беше усвоена од членовите на Комитетот на Советите и беше предложено истата да биде ставена на дневен ред на следната седница на Управниот одбор на ЗЕЛС.

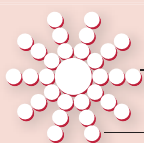
Членовите на Комитетот на советите ги споделија своите искуства од одржаните средби со претседателите на советите, во рамки на своите региони. Беше посочено дека од голема важност е да се надградат капацитетите на членовите на општинските комисии, особено од областа на финансиите и буџетирањето, како и во областа на урбанизмот, а беше изнесена и забелешка за одредени градоначалници кои не обезбедуваат услови за организирање на седници на советот, ниту еднаш во месецот. Присутните донесоа заклучок сите членови на Комитетот на советите при ЗЕЛС, во рамките на планските региони чии претставници се, да организираат средби со претседателите на тамошните општински совети, да се запознаат подетално со нивните предизвици и иницијативи и истите да ги пренесат на следната седница на Комитетот на советите. Посебно беше потенцирано, на тие средби присутните да се информираат за преземените активности и работењето на Комитетот на советите при ЗЕЛС.

The support of OSCE, as related to the provision of four one-day trainings, was approved for the time interval 4th - 13th of November. Meanwhile, the venue and number of participants from each of the remaining 61 municipal councils, which have not so far attended this training, will be further specified.

At this session, the initiative on amendments and supplements to the Statute of ZELS was once again examined, associated with greater inclusion of councilors as full members of the organs of ZELS (the General Assembly, the Managing Board and the Supervisory Board). This initiative was adopted by the members of the Committee of Councils and the same was proposed to be put on the daily agenda at the following session of the Managing Board of ZELS.

The Members of the Committee of Councils also exchanged their experience derived from held meetings with presidents of councils within their regions. Additionally, the capacity enhancement of the members of municipal commissions is highly important, especially in the field of financing and budgeting, as well as in urban planning. There was also a remark about certain mayors who provide no conditions for holding the council sessions, not even once in month. Thus, the attendants reached a conclusion that all members of the Committee of Councils of ZELS shall organize meetings, in the respective planning region they represent, with presidents of municipal councils, so that they would thoroughly get acquainted with their challenges and initiatives and underline them at the next session of the Committee of Councils. Particular emphasis was put on the familiarization of participants at such meetings about undertaken activities and the work of the Committee of Councils of ZELS.

ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА ЗЕЛС ПРИСУСТВУВАШЕ НА ОДБЕЛЕЖУВАЊЕТО НА 30-ГОДИШНИНАТА ОД ЕВРОПСКАТА ПОВЕЛБА НА ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ

На 17 и 18 септември, 2015 година во Варшава, Република Полска се организираше свечена конференција по повод 30 години од Европската повелба на локалните власти, еден од најважните документи за локалната самоуправа во земјите од Европа и пошироко. По тој повод, на свечениот настан учествуваа и делегација од Република Македонија, претставувана од претседателството на ЗЕЛС, претседателот Коце Трајановски и потпретседателите, Невзат Бејта и Зоран Дамјановски.

Европската повелбата на локалните и регионалните власти (The European Charter of Local Self-Government) е донесена во 1985 година и е ратификувана од страна на сите 47 земји-членки на Советот на Европа. Конгресот на регионални и локални власти на Советот на Европа е единствената европска институција со легален мандат за следење на спроведувањето на Повелбата, а со тоа и на состојбата на територијалната демократија и развојот на локалната и регионалната самоуправа во овој континент.

Свечената конференција за одбележувањето на 30-годишнината на Европската повелба на локалните власти беше организирана од полските локални власти и се фокусираше на полското искуство на реформата на локалната власт. Беа организирани три тематски сесии: „Европската повелба за локална самоуправа - спроведување и идни перспективи“;

„Одржлив развој и управување на повеќе нивоа“; и „Локалната самоуправа и европската интеграција“. Конференцијата ја отвори градоначалничката на Варшава, Хана Гронкиевич – Валц, а на присутните градоначалници и претставници од локалните власти и од европските институции им се обрати и Жан-Клод Фрекон, претседател на Конгресот на локални и регионални власти. Градоначалничката на Варшава во своето обраќање изрази и посебна благодарност до градоначалникот на градот Скопје, Коце Трајановски, за неговото присуство на овој настан.

„100% од Повелбата на 100% од европската територија“, беше пораката што Жан - Клод Фрекон ја упати од овој настан, објаснувајќи дека крајната цел на Конгресот на локални и регионални власти и на Советот на Европа е одредбите од оваа Повелба да бидат целосно имплементирани ширум Европа. Повелбата е попотребна од кога и да е, за да се изгради посилна локална демократија во Европа, а таа и натаму останува единствениот и незаменлив инструмент. Тој нагласи дека финансиската криза која влијаеше на Европа, влијае за потешко постигнување на оваа цел, но побара од локалните и регионалните избрани претставници да продолжат да дејствуваат по принципите загарантирани со Повелбата, како вредни средства кои не треба да се доведуваат во прашање, без оглед на економската клима и тешкотиите со кои се соочуваат владите. – „Реформите на децентрализацијата преземени пред 25 години во Полска беа подготвени со поддршка на Конгресот, а врз основа на Повелбата“, рече Фрекон, истакнувајќи ја можноста да им упати честитки на градоначалничката и на локалните власти на Полска за 25-годишното спроведување на локалната демократија во оваа земја.

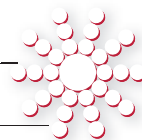
Филип Ресевер (Philippe Receveur), претседател на Комитетот за имплементација на Повелбата, посочи дека Ев-

ропската повелба за локална самоуправа е единствениот меѓународен правен инструмент кој гарантира многу права за локалните власти. – „Одбележувањето на 30-годишнината е уште еден начин да ја потврдиме потребата за уште поголемо подигање на јавната свест за развој на локалната демократија“, рече Ресевер.

Повелбата е првиот обврзувачки меѓународен договор, со кој се гарантираат правата на заедниците и нивните избрани власти. Таа е единствен правен инструмент со кој се брани самостојноста и независноста на територијалните заедници во Европа и претставува основа за понатамошен развој на локалната демократија. Повелбата е прв договор со кој се утврдуваат принципите на пренесување на надлежностите на локалните заедници, кои мора да бидат придружени со трансфер на финансиски средства. Тоа укажува дека секоја од децентрализираните надлежности мора да биде поткрепена со соодветни финансиски трансфери. На овој начин се овозможува децентрализација на власта кон ниво што е најблиску до граѓанинот. Повелбата, исто така, ги утврдува принципите на демократското функционирање на заедниците. Локалната самоуправа се остварува посредно преку претставници, избрани со тајно гласање на слободни избори и непосредно, преку собири на граѓаните, референдуми и други облици на непосредно учество на граѓаните. Со повелбата се гарантира независноста на избраните претставници, кои во своите мандати, во рамките на локалната самоуправа се способни да ја вршат својата функција. Повелбата го утврдува бројот на мерки за заштита на правата на локалните заедници. Надлежностите на општините се исклучиви и не смеат да бидат одземени или ограничени, освен во случаи утврдени со закон. Земјите што ја потпишуваат оваа повелба се обврзуваат да го почитуваат јадрото од основните принципи на кои се темели децентрализацијата на власта. Повелбата бара принципот на локалната самоуправа да бидат вградени во домашното право и ако е можно во Уставот, со цел да се гарантира ефективна имплементација.

Собранието на Република Македонија ја ратификуваше Европската повелба за локални власти во 1994 година. Голем број одредби од оваа Повелба се втемелени во Законот за локална самоуправа.

THE PRESIDENCY OF ZELS ATTENDS THE CELEBRATION OF THE 30th ANNIVERSARY OF THE EUROPEAN CHARTER OF LOCAL SELF-GOVERNMENT

On September 17th and 18th, 2015 in Warsaw, the Republic of Poland, took place a formal conference on the occasion of 30th anniversary of the European Charter of Local Self-Government, one of the most important documents for the local self-government in European countries and wider. On this occasion, the formal event was also attended by a delegation from the Republic of Macedonia, represented by the Presidency of ZELS, President Koce Trajanovski and Vice-Presidents, Nevzat Bejta and Zoran Damjanovski.

The European Charter of Local Self-Government was signed in 1985 and ratified by all 47 Member-States of the Council of Europe. The Congress of Regional and Local Authorities of the Council of Europe is the sole European institution with a legal mandate to monitor the implementation of this Charter, hereby the standing in territorial democracy and the development of the local and regional self-government in this continent.

The formal conference on marking the 30th anniversary of the European Charter of Local Self-Government was organized by Polish local authorities and was focused on the Polish experience deriving from the local self-government reform. Three thematic sessions took place: "The European Charter of Local Self-Government – implementation and future prospects"; "Sustainable development and multi-level governance"; and "Self-Government and European integration". The conference was opened by the Mayor of Warsaw, Hanna Gronkiewicz-Waltz, while present mayors and representatives of local governments and of European institutions were all addressed by Jean-Claude Frécon, President of the Congress of Local and Regional Authorities. In her addressing, the Mayor of Warsaw extended particular gratitude to the Mayor of the City of Skopje, Koce Trajanovski, on his attendance at this event.

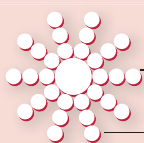
"100% of the Charter on 100% European territory" was the message addressed by Jean-Claude Frécon at this event, explaining that the final objective of the Congress of Local and Regional Authorities and the Council of Europe is that the provisions from this Charter should be fully implemented throughout Europe. This Charter is more necessary than ever so as to build stronger local democracy in Europe, and

it should remain a unique and irreplaceable instrument. He also emphasized that the financial crisis, which affected Europe, made the attainment of this objective even more difficult. Thus, he demanded from elected local and regional representatives to continue acting upon principles, guaranteed by this Charter, as valuable assets that ought not to be questioned, notwithstanding the economic climate and the difficulties governments encounter. – "The decentralization reform undertaken 25 years ago in Poland was prepared with the support of the Congress, and on the basis of the Charter", said Frécon, reaping the opportunity to extend his congratulations to the mayor and Polish local authorities on marking 25 years of implementation of local democracy in this country.

Philippe Receveur, Chair of the Monitoring Committee on the Charter, pinpointed that the European Charter of Local Self-Government is the sole international legal instrument which guarantees many rights for local authorities. – "Celebrating the Charter's 30th anniversary is a way of reminding ourselves that this need of greater public-awareness must be preserved for the development of local democracy", said Receveur.

The Charter is the first internationally binding agreement, which guarantees the rights of authorities and elected authorities, respectively. It is the only legal instrument which defends the independence of territorial authorities in Europe and is deemed the basis for further development of the local economy. The Charter is the first agreement that regulates the principle of transferring local government competencies, which must be accompanied by the transfer of financial funds. It accentuates that each decentralized competency must be substantiated with adequate financial transfers. This way, the decentralization of power comes closer to the citizens. The Charter also determines the principles of democratic functioning of authorities. The local self-government is exercised directly via representatives, elected via secret voting in free elections and directly, by means of gatherings of citizens, referendums and other forms of direct civic participation. This Charter guarantees the independence of elected representatives, who during their terms are able to exercise their powers within the local self-government. The Charter also defines the number of protection measures for the rights of local authorities. Municipal competencies are exclusive and must not be withdrawn or restricted, unless in cases stipulated by law. The countries that sign this Charter bind themselves to observe the core of fundamental principles on which is the decentralization of power based. This Charter requires incorporation of the local self-government principle in domestic legislation, and where practicable in the Constitution, striving to guarantee effective implementation.

The Assembly of the Republic of Macedonia ratified the European Charter of Local Self-Government in 1994. Numerous provisions from this Charter have been established in the Law on Local Self-Government.

БИТОЛА И ИЛИНДЕН СЕ НОВОПРИЈАВЕНИТЕ ОПШТИНИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА РЕГИОНАЛНИОТ СЕРТИФИКАТ БФЦ СЕЕ

BITOLA AND ILINDEN ARE NEWLY - REGISTERED MUNICIPALITIES FOR OBTAINING THE REGIONAL CERTIFICATE BFC SEE

Битола и Илинден се двете нови општини кои се пријавија на јавниот повик за вклучување во програмата за сертификација на општините со повољно деловно опкружување (БФЦ СЕЕ) што го објавија ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори на РМ (ССК) и Регионалниот совет за повољно деловно опкружување на Југоисточна Европа. Тие, најдоцна за период од една година, ќе работат на исполнување на стандардите, односно утврдените критериуми за стекнување на сертификатот. Програмата БФЦ СЕЕ е наменета за напредните општини кои прогресивно размислуваат и имаат јасно дефинирана економска политика и успешно го трасираат развојот на локалната економија. Сертификатот БФЦ СЕЕ е гаранција за инвеститорот дека сертифицираните локални самоуправи нудат високо ниво на квалитет на услуги кон стопанствениците и се подготвени на перманентна поддршка на локалната економија. Крајната цел на програмата е општината да има јасно утврдени стандарди на процедури и активности за обезбедување на квалитетна соработка и континуирана поддршка на сите економски потенцијали, како и за подобрување и усогласување на условите за водење на бизнис во регионот, поттикнување на соработката, привлекување на нови инвестиции и зајакнување на имиџот на Југоисточна Европа, како инвестициска дестинација. Општините кои се вклучија во програмата ќе добијат регионален ранг на конкурентност за оценување на квалитетот на услугите кои им ги нудат на инвеститорите и стопанствениците, конкретни насоки за унапредување на деловната работа, активна промоција, како и можност за учество на регионални конференции и посети за размена на најдобри практики.

Процесот на сертификација ќе започне со официјално потпишување на договор на секоја пријавена општина со Националното сертификационо тело за БФЦ СЕЕ за Република Македонија (мрежа од два субјекти, ЗЕЛС и ССК). Претставниците на пријавените општини на дводневна обука ќе бидат детално запознаени со 12-те критериуми кои треба да бидат исполнети, при што тим на евалуатори ќе изврши две посети на општините и ќе ги насочува претставниците од одделението за локален економски развој и општинската администрација низ целиот процес. Во период од околу една година, доколку евалуационата комисија утврди дека општината има доволен број на бодови, тим на верификатори доаѓа да утврди дали локалната власт навистина ги исполнила критериумите за стекнување со сертификатот.

Досега две општини од Македонија се стекнаа со овој сертификат: Велес и Струмица, а општина Штип е на прагот да потврди дека е општина со повољно деловно опкружување. Од втората група на пријавени општини, евалуаторите ја завршија постапката во Град Скопје и се очекува закажување на термин за верификација, а наскоро ќе бидат утврдени евалуационите резултати и за општините Богданци, Гази Баба и Прилеп.

Bitola and Ilinden are two new municipalities which applied for the public call for joining the certification programme of municipalities with a favourable business environment (BFC SEE), published by ZELS and the Macedonian Chambers of Commerce (MCC) and the Regional Council for Business-Friendly Certification in South East Europe. Within a period of one year, at the latest, these municipalities are going to engage themselves in meeting the standards, i.e. determined criteria for obtaining the certificate. The BFC SEE Programme is intended for advanced municipalities which think progressively and have a clearly defined economic policy and lucratively trace the development of the local economy. The BFC SEE Certificate vouches for the investor that certified municipalities offer a high quality level of services to businessmen and are ready for permanent support to the local economy. The final objective of this programme is for the municipality to have clearly defined standards of the proceedings and activities for ensuring qualitative cooperation and continual support to all economic potentials, improvement and harmonization of conditions for business management in the region, fostering cooperation, attraction of new investments and promotion of the image of South East Europe as an investment destination. Municipalities, which have joined the Programme, will join a regional rank of competitiveness for assessment of the quality of services, offered to investors and businessmen, concrete guidelines for business improvement, active promotion, as well as a possibility for participation at regional conferences and visits in order to exchange best practices.

The certification process will officially commence with the signing of an agreement of each applicant-municipality with the National Certification Body for BFC SEE in the Republic of Macedonia (a network of two subjects: ZELS and MCC). Representatives of applying municipalities will be thoroughly acquainted at a two-day training with 12 criteria that ought to be met, whereby a team of evaluators will pay two visits to municipalities and guide representatives of departments for local economic development and the municipal administration throughout the overall process. If, within a period of nearly one year, the evaluation commission ascertains that the municipality has reached a sufficient number of points, the verification team shall afterwards determine whether the municipality has really met the criteria for obtaining the certificate.

So far, two municipalities from Macedonia obtained this certificate: Veles and Strumica, while the Municipality of Stip is on its way to ascertain whether a municipality with a favorable business environment is. As for the second group of applying municipalities, the evaluators completed the procedure in the City of Skopje, thus a verification appointment shall be made. Soon, evaluation results will be also determined for the municipalities of Bogdanci, Gazi Baba and Prilep.

АКТИВНОСТИ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ

ACTIVITIES ON AMENDING AND SUPPLEMENTING THE LAW ON SPATIAL AND URBAN PLANNING

Во рамките на ЗЕЛС формирана е работна група која треба да го разгледа актуелниот Закон за просторно и урбанистичко планирање, да ги констатира проблемите во неговата примена и да ја утврди содржината на иницијативата за негово изменување и дополнување. Овие активности ги иницираше ЗЕЛС, а ќе се реализираат во соработка со Министерството за транспорт и врски на Република Македонија. Првиот состанок беше одржан на 25 септември, 2015 година, во просториите на ЗЕЛС, кога се дискутираше за пристапот и начинот на кој ќе се работи во претстојниот период, имајќи ја предвид комплексноста на овој Закон, кој при неговата примена во многу фази од постапките на донесувањето и спроведувањето на планските документи е поврзан со примена на одредби од други закони. Како особено проблематични точки беа изнесени постапките за изменување на планската документација која во целост е идентична со постапката на донесување на плановите. Во дискусијата беше посочено дека општините во случаите при спроведувањето на плановите, кога ќе се сретнат со различна фактичка состојба во рамките на опфатот се оневозможени брзо и ефикасно да извршат изменување и усогласување на плановите, иако овие промени се од мал и незначителен опфат.

Состојбата во рамките на градот Скопје е уште посложена, заради воведувањето на регулациските планови, кои се донесуваат во согласност со Генералниот урбанистички план, за потоа да биде донесен Деталниот урбанистички план за определено подрачје, во согласност со законот. Доколку општината во рамките на градот Скопје се соочи со проблем во усогласувањето на деталните планови со повисокиот регулационен план, постапката на изменување на овој повисок план, заради усогласување претпоставува целосно повторување на претходно спроведената постапка на негово донесување. На овој начин општините во рамките на градот Скопје се оневозможени да донесуваат планови во нивна надлежност, со што се ограничува развојот и се намалува остварувањето приходи од развој на градежното земјиште.

Within ZELS a working group was established for the sake of reviewing the current Law on Spatial and Urban Planning; detecting problems in its application and determining the contents of an initiative on amending and supplementing the aforementioned law. These activities were initiated by ZELS and are going to be conducted in collaboration with the Ministry of Transport and Communications of the Republic of Macedonia. The first meeting took place on September 25th, 2015 in ZELS premises, whereby the approach and manner of operations in the forthcoming period were considered, taking into account the complexity of this Law, which in many phases of adopting and implementing planning documents is related to the application of provisions by other laws. As particularly problematic points highlighted were the proceedings on amending the planning documentation which is entirely identical to the proceeding of adopting the plans. Hereby, municipalities are unable to apply prompt and efficient modification and harmonization of plans during their implementation if encountered by cases during the implementation of plans, although such alterations are of small and insignificant extent.

The situation in the City of Skopje is particularly more complex due to the introduction of regulatory plans, adopted in line with the general urban plan, so that a detailed plan for a particular area would later be adopted in compliance with law. If the municipality within the City of Skopje faces the problem of harmonizing detailed plans with a higher regulatory plan, the procedure of amending the higher plan envisions fully assumed repetition of the adoption procedure conducted before, resulting from harmonization purposes. This way, the municipalities within the City of Skopje are incapable to draft plans within their jurisdiction which restrict the development and reduce the revenue generation from the construction land development.

The provisions to the Law on Cultural Heritage pose a

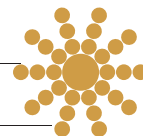

Значителен проблем за општините претставуваат и одредбите од Законот за културно наследство. Предизвици има во делот на конзерваторските зафати во однос на високата цена и долгиот временски период за реставрација. Утврдувањето на целините за споменици е исто така дополнителен предизвик, бидејќи тие не се усогласени со нормативите и стандардите за урбанистичко планирање, а се очекува во целост да бидат вклопени во урбанистичката документација.

Постапката на утврдување на влијанието врз животната средина и постапката на пренамена од земјоделско во градежно земјиште, исто така, се предизвик при донесувањето на урбанистичките планови за општините. Кон ова е укажано и на неусогласеноста на катастарските подлоги, кои иако ажурирани во евиденцијата на катастарот, заради разни природни поместувања на котите на земјиштето, или заради несоодветно спроведено авионско снимање на подлогите при спроведување на плановите, претпоставуваат и голем број на имотно-правни проблеми (поместување на регулациски линии, или граници на градежните парцели). Работната група го констатираше и проблемот со неусогласеноста на нормативите и стандардите за урбанистичко планирање со одредбите на Законот кој создава дилеми при примената, но и проблемот со имотно правните односи кои се појавуваат во спроведувањето на плановите, кога има ситуација кога градежната парцела во мал дел се протега на соседна катастарска парцела што доведува до учени од сопствениците на соседните катастарски парцели. Во оваа насока, се размислува да се утврди предлог – решение со кое ќе се констатира јавниот интерес во спроведувањето на плановите и ќе се овозможат и дополнителни правни механизми за реализација на плановите. Министерството за транспорт и врски изрази отвореност за соработка, па работната група во следниов период предвиде интензивна агенда на средби, со цел изработка на предлог - иницијативи за изменување и дополнување на Законот за просторно и урбанистичко планирање, што е особено важен во обезбедувањето на развој на локалната економија.

considerable issue to municipalities in terms of conversion interventions which reach high implementation costs, which simultaneously requires a lengthy process to provide them. The specification of monumental units is an additional challenge because they do not comply with urban planning norms and standards, yet the same are expected to be entirely incorporated in the urban planning documentation.

The procedure to determine the environmental impact and the conversion procedure of an agricultural land to a construction land are both deemed a challenge in terms of adoption proceedings of urban plans for municipalities. Emphasis was also put on the non-compliance of the cadastral underlays, which despite being updated in the cadastral records, they envision many property and legal issues during the implementation of plans (displacement of regulatory lines or borders of construction land parcels), this being either a result of various natural dislocations of the land cotes, or due to inappropriately conducted aircraft recording of underlays. The working group also highlighted the non-compliance issue of the norms and standards for urban planning with the law provisions, which causes dilemmas during the implementation phase, not omitting here the issue of property and legal issues, arising from the enforcement of plans in cases when a small part of the construction land parcel is extended to the neighbouring cadastral parcel, which brings about blackmailing by the owners of neighbouring cadastral parcels resulting from the implementation of the construction land parcel. Therefore, a draft-solution is about to be determined by which the public interest would be ascertained in terms of the implementation of plans, expected to enable additional legal mechanisms for implementing them. The Ministry of Transport and Communications voiced its openness for cooperation, while the working group shall intensively hold meetings in September once adopting the draft – initiative on amending and supplementing this vital Law for the local economic development.

НОВИ ИНИЦИЈАТИВИ ОД ОПШТИНИТЕ ЗА ПОГОЛЕМО ИСКОРИСТУВАЊЕ НА СРЕДСТВАТА ОД ПРОГРАМАТА ЗА ПОДДРШКА НА РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ

NEW INITIATIVES BY MUNICIPALITIES FOR GREATER USE OF FUNDS FROM THE PROGRAMME FOR SUPPORT TO RURAL DEVELOPMENT

Општините од Пелагонискиот плански регион и општината Петровец до ЗЕЛС доставија барање за покренување на иницијатива за отстранување на обврската на локалните власти за плаќање на данокот на додадена вредност (ДДВ) при реализацијата на проектите што им биле одобрени од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2015 година. Средствата за финансиска поддршка на руралниот развој, во согласност со оваа програма, се предвидуваат без пресметан ДДВ. Општините, пак, за реализација на одобрените проектни решенија склучуваат договори со носителите на набавката, со пресметан ДДВ. Тоа за руралните општини претставува дополнително оптоварување, бидејќи имаат мали развојни буџети, па многу често тие се доведени во ситуација да се колебаат, па дури и да не пријавуваат апликации за проекти во оваа програма, поради фактот дека не ќе можат да ги обезбедат средства за исплаќање на потребниот процент за ДДВ.

По тој повод, на 22 септември, 2015 година, во просториите на ЗЕЛС беше свикана седница на Комисијата за рурален развој. Присутните дискутираа за предизвиците со кои се соочуваат руралните општини поврзани со ваквата состојба и изнесоа одредени согледувања. Неможноста да се аплицира за оваа програма, чија основна цел е финансиски да се поддржуваат проекти со кои ќе се обезбедува развој и унапредување на руралните средини, всушност претставува директно ограничување за искористувањето на оваа развојна компонента. Ослободувањето на општините од обврската за наплата на ДДВ за реализација на овие проекти во голема мера ќе придонесе за поттикнување на руралните општини за подготвување на проектни документации и аплицирање за средства

Municipalities from Pelagonija planning region and the Municipality of Petrovec submitted to ZELS a request on raising an initiative to remove the obligation of local governments to pay value added tax (VAT) during the implementation of projects, previously approved by the Programme for Financial Support to Rural Development 2015. Means of financial support for rural development under this program are envisioned without calculated VAT. Municipalities, however, conclude agreements with procurement holders in order to implement approved project solutions, with VAT calculated. This would pose an additional burden to rural municipalities since their development budget is low, thus they often find themselves in a reluctant situation even from not applying for any project available in this Program. They do so because are afraid of not being able to provide payment funds for the required VAT percentage. On this occasion, on September 22, 2015 in the premises of ZELS a meeting of the Committee on Rural Development was convened. The participants discussed challenges, faced by rural municipalities related to this matter, and presented their own viewpoints. The inability to apply for this program, whose main objective is to financially support projects that will provide development and promotion of rural areas, is in actuality, a direct restriction from using this development component. The exemption from the obligation of municipalities for VAT collection for the implementation of these projects will, to a great extent, contribute to foster rural municipalities prepare project documentations and apply for funds from the program, yet it would serve as a

од програмата, но и еден вид на подготовка за искористување на средства за развој на рурални средини преку ИПАРД програмата. Комисијата за рурален развој на овој состанок донесе заклучоци кои беа доставени до Министерството за финансии, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и до Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој. Пред сè беше утврдено:

1. Проектите на општините за кои е добиено решение за реализација по однос на програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2015 година, да бидат ослободени од наплата на обврската за ДДВ, при реализација на проектните активности.

2. Во случај ослободувањето од наплатата на обврската за ДДВ да не може да се реализира со програмата за 2015 година, тогаш истото да биде планирано при креирање на Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2016 година. Или, пак, програмата да ги покрива целокупните буџетски побарувања на апликантите (општините) во согласност со проектните решенија, односно во иднина, при креирањето на условите за искористување на средства од програмата, да се планира истата да предвидува финансиска поддршка на целосните буџетски ставки за реализација на проектните активности, вклучувајќи ја и обврската за ДДВ.

За реализација на проектните решенија одобрени во согласност со Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2015 година, присутните дадоа уште еден предлог- барање:

Средствата кои се одобрени по добиените решенија од страна на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, да останат на ниво на веќе добиените решенија за одобрување на проектите, во согласност со буџетските пресметки по проекти, аплицирани до АФПЗРР. Барањето предвидува, разликата која ќе се појави помеѓу проектираниот износ и износот на проектното решение добиен по спроведена јавна набавка и е-аукција, да се искористи за наплата на обврската за плаќање ДДВ од страна на апликантите. Во случај оваа разлика да не е доволна, општините би учествувале во кофинансирањето на преостанатиот износ за наплата на истата.

Со сите овие предлози, во голема мера, ќе се овозможи непречена и целосна реализација на проектите за развој на руралните средини, а со тоа и реализација на Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2015 година.

kind of preparation for the utilization of funds for rural development areas through the IPARD Programme. At this meeting the Committee on Rural Development adopted conclusions that were submitted to the Ministry of Finance; Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management and the Agency for Financial Support of Agriculture and Rural Development. Furthermore, the following points were laid out:

1. Municipal projects which have reached an implementation decision pursuant to the program for financial support to rural development 2015 shall be exempted from the VAT payment obligation during the conduction of project activities.

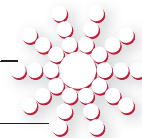
2. In case the exemption from VAT payment obligation can not be exercised via the program for 2015, then the same shall be planned during the preparation of the program for financial support to rural development 2016. Additionally, the program may also cover the overall budgetary requirements of applicants (municipalities) in accordance with project solutions, i.e. in the future the creation of conditions for utilization of funds from the program should envisage financial support for complete budget lines for the implementation of project activities including the VAT liability.

For the implementation of project solutions approved in compliance with the Program for financial support to rural development 2015, the participants highlighted another draft- request:

The funds approved via obtained solutions by the Agency for Financial Support of Agriculture and Rural Development ought to remain at the level of solutions already received for approval of the project, pursuant to budget calculations for projects applied to AFSARD. The request entails that the difference occurring between the calculated amount and the amount of the project solution, obtained after a conducted public procurement and an e-auction, shall be applied for the VAT payment obligation by the applicants. In case this difference is insufficient for the VAT payment obligation, the municipalities would co-finance the remaining amount of the same.

All of these proposals, will to a great extent, enable incessant and full implementation of projects for development of rural areas, hence the implementation of the 2015 Programme for Financial Support to Rural Development.

„РАЗВОЈ НА СИСТЕМ ЗА ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАВАЊЕ НА ОДОБРЕНИЈА ЗА ГРАДЕЊЕ ВО ЈИЕ“ – ТЕМА НА РЕГИОНАЛНАТА РАБОТИЛНИЦА ВО СКОПЈЕ

“DEVELOPMENT OF THE SYSTEM FOR ELECTRONIC ISSUANCE OF BUILDING PERMITS IN SEE” – TOPIC OF THE REGIONAL WORKSHOP HELD IN SKOPJE

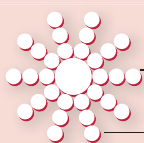
На 22 септември во Скопје, во организација на Германската организација за меѓународна соработка ГИЗ-ОРФ беше организирана регионална работилница за размена на искуствата и напредокот во воведувањето и користењето на електронски систем за издавање на одобрение за градење во земјите во регионот на Југоисточна Европа. На настанот зедоа учество претставници од министерствата надлежни за областа на градежните дозволи од Србија, Црна Гора, Косово, Босна и Херцеговина, Република Српска, Албанија и Македонија, организациите ЗЕЛС и НАЛЕД и претставници на општина Аеродром и градот Скопје. Беа презентирани искуствата и законската регулатива, напредокот и реформите кои се преземени во секоја од земјите-учеснички и тоа, не само позитивните, туку и негативните практики со кои се соочуваат овие земји. Констатирано беше дека постои голема подготвеност од страна на сите земји-учеснички на работилницата за користење на информатичките технологии за спроведување на оваа управна постапка на електронски начин.

Република Македонија е лидер во Европа во воведувањето и користењето на електронскиот систем за издавање на одобрение за градење, а присутните беа информирани дека е утврдена и обединетата процедура, како единствена постапка на урбанизација на земјиштето, споено со издавање на одобрението за градење. ЗЕЛС го обезбеди и непречено го одржува електронскиот систем „е-одобрение за градење“. Оваа година, со поддршка на ГИЗ ОРФ, нашата земја ѝ ги пренесе овие искуства во Република Србија, па се очекува, оваа држава, со искуствата преземени од Македонија, да го воведо електронскиот систем на издавање на градежни дозволи од 1 јануари 2016 година. Претставниците од Црна Гора потенцираа дека реформите во овој сектор ѝ помогнаа да се искачи на 35-то место на листата на земји што ја води Светска Банка по методологијата за Doing Business. Косово има спроведено значајна реформа со поддршка на УСАИД во реформирање на земјишниот катастар и поедноставување на процедурите на издавање на одобрение за градење. Претставниците на Босна и Херцеговина укажаа на големиот проблем во регулативата, заради постоење на различни нивоа на прописи кои ја усложнуваат постапката на издавање на градежни дозволи, особено

On September 22nd in Skopje, under the organization of the German Society for International Cooperation GIZ – ORF took place a regional workshop on exchanging experience and the progress of introducing and utilizing the electronic system for issuance of building permits in the countries of South East Europe. This event was attended by representatives of competent ministries from the field of building permits from: Serbia, Montenegro, Kosovo, Bosnia and Herzegovina, Republic of Srpska, Albania and Macedonia; from within the organizations ZELS and NALED; representatives from the Municipality of Aerodrom and the City of Skopje. Experience and by-laws were also presented, as were the progress and undertaken reforms in each member-state, not omitting positive and negative practices the latter encounter. It was concluded that there is a great readiness to apply information technologies for electronic implementation of this administrative procedure by all member-states, present at this workshop.

The Republic of Macedonia is a leader in Europe when it comes to the introduction and utilization of the electronic system for issuance of building permits. The participants got informed that a unique procedure has been laid out, as a sole procedure for land urbanization, along with the issuance of building permits. ZELS provides and incessantly maintains the electronic system “e-building permit”. This year, with the support of GIZ ORF, our country transferred such an experience in the Republic of Serbia. This country is thus, expected to introduce the electronic system for issuance of building permits as of January 1st, 2016 via the experience transferred by Macedonia. Montenegrin representatives accentuated that reforms in this area assisted the country to be placed 35th on the list of countries prepared by the World Bank according to the methodology for Doing Business. Kosovo has enforced a strong reform with the support of USAID in the reformation of the land cadastre and the simplification of proceedings for issuance of building permits. The representatives of Bosnia and Herzegovina pointed to a major issue from legal standpoint due to the existence of various levels of regulations, which make the procedure of issuance of building permits complex, mainly a result of the complex composition

заради сложената структура воспоставена помеѓу кантоните, федералните органи и самата држава Босна и Херцеговина. Албанија го истакна големиот проблем со долгата постапка на добивање согласности од страна на имателите на јавни овластувања, а постапката на легализација остава големи последици во имотно – правниот статус на земјиштето што се рефлектира врз постапките на издавање на одобренија за градење. Во рамките на панел дискусијата беа разменети и искуствата со запишувањето на правото на сопственост во катастрите кои се разликуваат од држава во држава. Особен интерес кај присутните дискусанти предизвика искуството на Македонија за обврската на органот кој ја води постапката да изврши предбележување и прибележување на градбата во јавната книга, но и електронскиот начин на упис на изградениот објект во катастарот, по службена должност. Беше отворена и дискусијата за спроведување на процесот на легализација на бесправно изградените објекти, при што беше констатирано дека незавршената или неспроведената постапка за денационализација има големи реперкусии во ефикасното спроведување на овој процес.

Целокупниот настан се одржа во духот на силна регионална соработка со иницијатива во претстојниот период да се преземат активности за размена на позитивните практики помеѓу земјите од регионот.

set up among cantons, federal organs and the very state of Bosnia and Herzegovina. Albania pinpointed its major issue with the lengthy procedure of adopting consents by holders of public authorizations, while the legalization procedure induces vast consequences to the legal – property status of the land, which affects the proceedings of issuing building permits. The panel discussion covered an exchange of experiences deriving from the records of property rights in the cadastre, which differs from country to country. Present debaters were astonished by the experience of Macedonia regarding the responsibility of the governing body for the procedure of conducting preliminary registration of property and the procedure of adding notes to the property in the public book, and electronic registration of constructed buildings in the cadastre, by right of office. There was another discussion concerning the enforcement of the legalization process of illegally constructed buildings, whereby was concluded that an incomplete or non-implemented denationalization proceeding creates enormous repercussions in efficient implementation of this process.

The overall event took place in the spirit of strong regional cooperation by an initiative to undertake activities in the upcoming period so as to exchange positive practices among regional countries.

ЗЕЛС ОБЕЗБЕДИ ТЕХНИЧКА СПЕЦИФИКАЦИЈА ЗА ИЗРАБОТКА НА СОФТВЕРСКО РЕШЕНИЕ ЗА РЕГИОНАЛЕН МОДЕЛ

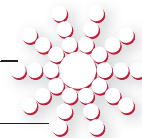
ZELS PROVIDED A TECHNICAL SPECIFICATION FOR PREPARATION OF A SOFTWARE SOLUTION FOR A REGIONAL MODEL

Македонија, Србија и Црна Гора се трите земји од регионот на ЈИЕ во кои заеднички се имплементира проектот „Регионален модел за паметен систем за пријавување проблеми за општински услуги од страна на граѓаните“. Проектот се реализира со интензивна соработка на заедниците на локалните самоуправи и организациите на потрошувачи во овие земји, а предвидува граѓаните да имаат можност преку својот мобилен телефон директно да ги пријавуваат комуналните проблеми што ќе ги забележат во околината, а кои се во надлежност на локалната самоуправа.

Во рамките на проектот, ЗЕЛС имаше обврска да обезбеди техничка спецификација за изработка на софтверско решение за регионалниот модел за паметен систем за пријавување проблеми, што би требало да се реализира во втората фаза од проектот. Претставниците од ЗЕЛС ја презентираа техничка спецификација на третата работна средба на Управниот одбор на проектот, што се одржа од 16 до 18 септември во Будва, Црна Гора. Техничката спецификација е резултат на неколку месечното посветено работење на ЗЕЛС со ИТ компанијата, избрана на тендер. Беа предложени и дискутирани пет сценарија, резултатот би бил изработен софтвер, поставен на соодветна платформа. Според Виктор Арнаудоски, Раководител на првното одделение во ЗЕЛС „со ова не завршува проектот, односно ќе треба да се направи идентификација на сите субјекти со јавни овластувања кој што ќе треба да бидат вклучени во тој систем, истите да бидат соодветно поврзани и до нив да има пристап организацијата на потрошувачи од се-

Macedonia, Serbia and Montenegro are three countries from SEE region where the project “Regional Model for a Smart Municipal Services Reporting System for the citizens” is jointly implemented. This project is implemented via intensive cooperation between the associations of local governments and consumer organizations of these countries, and foresees that the citizens would be able to directly report, via their cell phones, any communal issues they would detect in a certain region, as being a local government competency.

In the frames of the project, ZELS was bound to provide the technical specification for development of a software solution for the regional model for a smart municipal services reporting system, which shall be implemented in the second project phase. The representatives of ZELS presented the technical specification at the third working meeting of the project’s managing board, held from 16th to 18th of September in Budva, Montenegro. The technical specification is an outcome of the committed work of ZELS for several months with the IT company, selected through tender. Proposed and discussed were five scenarios, whereas the result would be a software, developed and set in an appropriate platform. As Viktor Arnaudovski, Head of the Legal Department of ZELS highlighted: “The project does not end up this way. Namely, all subjects holding public authorizations ought to be identified and should afterwards be inserted in the system, be properly linked and enable the

која од државите кои се вклучени во проектот“.

Носителот на проектот „Милиеконтакт Македонија“ ја презентираше предлог организациската структура и нацрт бизнис планот, според кој би требало да функционира регионалниот систем во иднина. Изработени се неколку бизнис модели кои генерално ги дефинираат сите улоги на партнерите и трите столба, неопходни за системот да почне да функционира во сите три држави на регионално ниво. Паметниот систем за известување ќе ја поттикне интеракцијата, конкурентноста и транспарентноста на локалните самоуправи и тоа не само на релација општина граѓани туку и помеѓу нив самите. Општините во овој систем ќе препознаат нова можност за засилување на своите активности и да добие сознанија како функционираат јавните претпријатија, да води евиденција за комуналните предизвици на терен, како и за ажурноста на инспекциските органи.

На средбата беше заклучено дека на трите земји им е потребен единствен регионален систем, оттаму и неопходноста за имплементација на регионален модел кој ќе им овозможи на граѓаните на Македонија, Србија и Црна Гора на потполно ист начин да ги пријавуваат проблемите и да влијаат на подобрување на општинските услуги. На состанокот се разговараше за сите отворени прашања, начелно се усогласи бизнис планот и се постигна согласност за меморандумот за соработка помеѓу партнерите за спроведување на регионалниот систем, а беше договорена и динамиката на неговото потпишување што претставува еден од предусловите за започнување на нова фаза на проектот.

Партнерски организации и здруженија кои се вклучени во неговата реализација се: за Македонија: ЗЕЛС, Организацијата на потрошувачите на Македонија и Здружението за одржлив развој „Милиеконтакт Македонија“, за Србија: Националната организација на потрошувачи на Србија, Националната алијанса за локален економски развој на Србија - НАЛЕД, за Црна Гора: Заедницата на општини, Организацијата на потрошувачи на Црна Гора (ЦЕЗАП). Проектот е финансиски поддржан од Отворениот регионален фонд за Југоисточна Европа за модернизација на општинските услуги (ОРФ ММС).

По завршувањето на оваа подготвителна фаза која се состои од анализи во функција на креирање оптимално софтверско решение, се очекува проектот да има и втора фаза за фактичка имплементација на проектот со поврзување на сите јавни субјекти и релевантните организации.

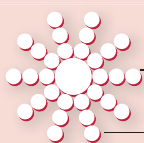
consumer organization of each participating country in the project to access them”.

The project holder “Mileukontakt Macedonia” presented the draft organizational structure and the draft-business plan according to which this regional system would function in the future. Several business models have been developed, which shall generally define the roles of the partners and the three pillars, necessary for the system to be put into function in all three countries at regional level. The smart reporting system will not only foster interaction, competitiveness and transparency of local governments between municipalities and citizens, but also between themselves. In this system the municipalities would recognize a new possibility for strengthening their activities and learn more about the functioning of public enterprises, the detection of communal challenges on field, and the diligence of inspection organs.

At this meeting it was concluded that all three countries necessitate a sole regional system and implementation of a regional model that would enable the citizens of Macedonia, Serbia and Montenegro to equally report their problems, thus having an impact on the enhancement of municipal services. The meeting also covered an argument about open questions. Basically, the business plan was harmonized, consent was reached for the memorandum of cooperation between partners for implementation of the regional system, and the pace of signing it was agreed, as being one of the prerequisites for commencing the new project phase. Partner organizations and associations included

in the implementation in Macedonia are: ZELS, the Consumer Organization of Macedonia and the Association for Sustainable Development “Mileukontakt Macedonia”; from Serbia: the National Consumer Organization of Serbia, the National Alliance for Local Economic Development of Serbia - NALED; from Montenegro: the Association of Municipalities, the Consumer Protection Centre of Montenegro (CEZAP). The project is financially supported by the Open Regional Fund for South East Europe for Modernization of Municipal Services (ORF MMS).

After the completion of this preparatory phase, which consists of analyses intended for the development of an optimal software solution, the project is expected to contain a second phase for factual implementation of the project to connect with all public subjects and relevant organizations.

СЕ ИНТЕНЗИВИРААТ ПОДГОТОВКИТЕ ЗА ОБУКИ ЗА ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ ЗА МЕНАЦИРАЊЕ НА ОПШТИНИТЕ И ОПШТИНСКИТЕ ВОДОВОДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

INTENSIFICATION OF PREPARATIONS FOR TRAININGS ON CAPACITY STRENGTHENING FOR MUNICIPAL MANAGEMENT AND WATER MANAGEMENT ENTERPRISES

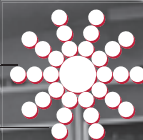
Во рамките на проектот „Локални лидери во Југоисточна Европа“ започна првата фаза на обуката на обучувачите, што беше организирана во периодот од 14 до 25 септември, 2015 година, во близина на Трогир, во организација на Заедницата на општини во Република Хрватска, а под покровителство на НАЛАС и германската развојна агенција ГИЗ. Првата недела беше резервирана за обучувачите со поголемо искуство, а втората за оние со помало искуство. Целта е да се обезбедат лица кои ќе реализираат квалитетна обука за подобрување на капацитетите за менаџирање и лидерство на општините и општинските водоводни претпријатија, со посебен фокус на подобрување на општинските услуги и капацитетите за искористување на доделените меѓународни средства. Обуката ја посетија 40 учесници од неколку држави во регионот (Македонија, Босна и Херцеговина, Србија, Хрватска, Албанија, Молдавија и Романија). Кандидатите кои успешно ја поминаа оваа обука треба да одберат две до три специјализирани обуки за обучувачи. Понудени ќе им бидат „Ефикасна организација и менаџирање на комуналните услуги“, што ќе се организира во Македонија кон крајот на месец октомври; „Подготовка на инфраструктурни инвестициски проекти“ во Босна и Херцеговина, а во Хрватска ќе се одвиваат обуките „Развој на инфраструктурни инвестициски проекти“ и „Имплементација на инфраструктурни инвестициски проекти“ и последната тема, што ќе се реализира на почетокот на следната година - „Стратешко планирање на програми и менаџирање засновано на резултати“. Подготвена е регионална и национална шема за испорака на обуките. Обуките соодветно ќе бидат прилагодени на националниот контекст.

Проектот се спроведува од страна на НАЛАС, во партнерство со ЗЕЛС, Сојузот на градови и општини на Федерација Босна и Херцеговина, Сојузот на градови и општини на Република Српска, Постојана конференција на градови и општини на Република Србија, Здружението на градови во Република Хрватска, Здружението на општини во Република Хрватска. Проектот е финансиски поддржан од Отворениот регионален фонд, Проект за модернизација на општинските услуги- ORF-MMS.

In the frames of the Project “Local Leaders in South East Europe” started the first phase of the training of trainers, organized in the period September 14 – 25, 2015 in the proximity of Trogir, organized by the Association of Municipalities of the Republic of Croatia and under the auspices of NALAS and the German Development Agency GIZ. The first week was intended for the trainers with extended experience, while the second one for the less experienced ones. The aim is to engage persons who will deliver qualitative training for enhancement of management and leadership capacities of municipalities and municipal water management enterprises, particularly focusing on the improvement of municipal services and the capacities for absorption of available international funds. This training was attended by 40 participants from several regional countries (Macedonia, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Croatia, Albania, Moldova and Romania). The candidates who successfully completed this training shall choose two up to three specialized trainings for trainers. Available for them will be: “Efficient organization and management of communal services” which is going to be held in Macedonia by end-October; “Preparation of infrastructural investment projects” in Bosnia and Herzegovina; the following two trainings in Croatia: “Development of infrastructural investment projects” and “Implementation of infrastructural investment projects” and the last matter will be delivered in the beginning of next year: “Strategic planning of programs and results-based management”. Furthermore, a regional and national training delivery scheme is drafted. Trainings will be appropriately adjusted to the national context. The project is implemented by NALAS in partnership with ZELS, the Association of Municipalities and Cities of the Federation of Bosnia and Herzegovina, the Association of Municipalities and Towns of the Republic of Srpska, the Permanent Conference of Cities and Municipalities of the Republic of Serbia, the Association of Cities of the Republic of Croatia, the Association of Municipalities of the Republic of Croatia. The project is financially supported by the Open Regional Fund, Project for Modernization of Municipal Services – ORF MMS.

ies and Municipalities of the Republic of Serbia, the Association of Cities of the Republic of Croatia, the Association of Municipalities of the Republic of Croatia. The project is financially supported by the Open Regional Fund, Project for Modernization of Municipal Services – ORF MMS.

ЗАПОЧНАА АКТИВНОСТИТЕ ВО НОВОИЗБРАНИТЕ ДЕСЕТ ОПШТИНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА БУЏЕТСКИ ФОРУМИ

ONGOING ACTIVITIES IN TEN NEWLY-ELECTED MUNICIPALITIES FOR IMPLEMENTING THE BUDGET FORUMS

Претставници од десетте новоизбрани општини за спроведување на буџетски форуми во периодот 2015/2016 година, од Кривогаштани, Василево, Карбинци, Демир Капија, Македонски Брод, Конче, Пробиштип, Делчево, Врпачиште и Росоман учествуваа на дводневната обука, што се одржа на 12 и 13 септември, 2015 година, во хотелот „Континентал“. Обуката беше посветена на процесот на одржување на буџетски форум, а се реализира во рамките на програмата „Форуми во заедницата“, финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC). Претставникот од ЗЕЛС ги запозна присутните со активностите што ги реализираше ЗЕЛС во рамките на оваа програма. Беше потенцирана улогата на ЗЕЛС во поддршката на локалните власти за институционализирање на форумите во општинските статuti, како нова форма на граѓанско учество, во изработката на Прирачник за спроведување на форумските процеси, развивањето и воведувањето на стандард за сертификација на форумските модератори (обука, испит и сертификат), обезбедувањето на регистар поставен на страницата www.forumski-moderatori.mk, мониторирањето на работењето на модераторите и друго.

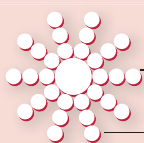
На оваа средба што ја организираше Единицата за координација на форумите, присуствуваа околу 90 учесници, меѓу кои сертифицираните модератори, коишто општините ги избраа да ги модерираат форумските процеси, ко-модераторите, односно лицата кои ќе им помагаат, како и претставници на финансиските одделенија, во рамки на локалните самоуправи. Обуката имаше за цел да ги запознае општинските тимови со буџетскиот форумски процес, партиципативното буџетирање, како и нивните улоги и задачи во текот на буџетските форуми, што ќе се одржуваат оваа есен.

Во текот на септември се одржаа вкупно осум буџетски форумски сесии, од кои три (во Новаци, Илинден и Студеничани) беа последователните сесии од претходниот сет на десет општини, чии буџетски форуми, исто така, беа поддржани со програмата „Форуми во заедницата“. На последователните сесии претставниците од локалната власт пред граѓаните ја презентираа реализацијата на Буџетот од 2015 година, на проектите коишто жителите ги утврдиле како приоритетни. Така на пример, во општина Но-

Representatives of ten newly-elected municipalities for implementing the budget forums in the period 2015/2016 from the municipalities of: Krivogastani, Vasilevo, Karbinci, Demir Kapija, Makedonski Brod, Konche, Probistip, Delcevo, Vrapciste and Rosoman attended a two-day training held on September 12th and 13th, 2015 at the hotel “Kontinental”. This training was intended for the process of organizing the budget forum, implemented in the frames of the “Community Forums” Programme, financed by the Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC). A representative of ZELS introduced the participants with the activities conducted by ZELS in the frames of this Programme. The role of ZELS was accentuated in supporting municipalities to institutionalize the forums in their statutes, as a new form of civic participation in terms of drafting the Manual for implementation of forum processes, developing and introducing a certification standard for the forum moderators (training, exam and certificate), the provision of a registry set on the website www.forumski-moderatori.mk, monitoring the work of moderators and other.

This meeting, which was organized by the Forum Coordination Unit, was attended by almost 90 participants, among who certified moderators, selected by municipalities to moderate the forum processes; co-moderators, that is, people who assist the first, as well as representatives of financial departments within municipalities. The training aimed at familiarizing the municipal teams with the budget forum process, participatory budgeting, as well as their role and tasks throughout the budget forums, to be held this fall.

In September, a total of eight forum sessions were held, three of which (held in Novaci, Ilinden and Studenican) were consecutive sessions from the previous set of ten municipalities, whose budget forums were also supported by the “Community Forums” Programme. At these consecutive sessions municipal representatives presented before the citizens the implementation of the budget for 2015, of projects laid down by citizens as prioritized. Hereby, for instance, in the municipality of Novaci, Mayor Lazar Kotevski informed that out of a to-

ваци, градоначалникот Лазар Котевски информираше дека од вкупно 24 предлози на граѓаните, коишто во текот на ланскиот буџетски процес локалната власт ги вметна во буџетските програми за 2015 година, шест проекти веќе се завршени, 14 се во фаза на реализација, а до крајот на годината ќе се реализираат уште два проекта. На последователната сесија во општина Илинден, градоначалникот Жика Стојановски, посочи дека од вкупно 26 проекти, приоритетни за жителите на општината, 15 се реализирани а веќе е започната реализацијата на девет проекти.

Во половината од новоизбрани општини (Делчево, Кривогаштани, Карбинци, Македонски Брод и Конче) во септември започна реализацијата на првата сесија од буџетскиот форумски процес.

tal of 24 proposals by citizens, which last year the municipality incorporated in its budget programs for 2015, six projects have been completed, fourteen are undergoing the implementation phase, and by the end of this year two more projects are going to be implemented. At the consecutive session in the municipality of Ilinden, Mayor Zika Stojanovski highlighted that out

of 26 projects, regarded as prioritized by the municipal inhabitants, 15 have so far been completed, whereas 9 have begun to be implemented.

In half of newly-elected municipalities (Delcevo, Krivogastani, Karbinci, Makedonski Brod and Konce) the first session of the budget forum process began to be delivered in September.

АКТИВНОСТИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПОТРЕБАТА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ТУРИСТИЧКА ИНСПЕКЦИЈА

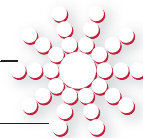
ACTIVITIES FOR DETERMINING THE NEED OF ESTABLISHING TOURIST INSPECTION

Министерството за локална самоуправа и Министерството за економија, по заклучок на Владата за разгледување на потребата од формирање на туристичка инспекција, се обратија до ЗЕЛС за вклучување во активностите за утврдување на состојбите со туризмот, поврзани со единиците на локалната самоуправа. Подготвениот прашалник ЗЕЛС го достави до сите општини, а одговорите ги очекува до втората половина на месец октомври. Преку овој прашалник ќе се добијат информации за вкупниот број на категоризирани угостителски објекти, бројот на туристи кои престојувале во општината од 2012 година до 2015 година и вкупниот број на ноќевања. Исто така, се очекува да се утврди вкупниот бројот на физички лица кои вршат туристичка дејност во согласност со Законот за туристичка дејност и Законот за угостителска дејност, кои се запишани во регистрите што го води градоначалникот. Еден дел од прашалникот е посветен на добивање на податоци за бројот на инспектори од областа на туризмот и угостителството во општината, бројот на извршените инспекциски надзори од 2012 година до 2015 година, најчесто утврдените неправилности во работењето на индивидуалните сместувачки капацитети и работењето на вршителите на туристичка и угостителска дејност. Важен е и делот за посочување на мерките што ги презела општината да ги информира граѓаните за поволностите кои таа ги нуди, доколку граѓанинот ги регистрира и категоризира сопствените објекти, како и мислењето на локалната власт за соодветноста на постојниот модел околу наплатата на туристичката такса.

Во соработка со Државниот пазарен инспекторат, двете задолжени министерства ќе ја утврдуваат состојбата со туристичката инспекција и на централно ниво, па заедно со наодите од локално ниво ќе ја информираат Владата за утврдената состојба за потребата од формирање на туристичка инспекција. Дел од локалните власти во претходниот период доставија мислење до ЗЕЛС во однос на потребата од разграничување и прецизно утврдување на надлежностите меѓу овластените општински туристички инспектори и инспекторите за оваа област од Државниот пазарен инспекторат.

The Ministry of Local Self-Government and the Ministry of Economy, upon a conclusion of the Government for consideration of the need to establish a tourist inspection, addressed ZELS so as to entail the activities on determining the issue in tourism, related to local self-government units. ZELS disseminated a drafted questionnaire to all municipalities, while responses would be obtained by the second half of October. Via this questionnaire, information would be acquired about the total number of categorized catering facilities, the number of tourists who have resided in the municipality from 2012 to 2015, and the overall number of overnights. Also, the overall number of natural entities who exercise catering services is envisioned to be determined, as entered in registries managed by the mayor. One section of this questionnaire was dedicated to the obtainment of data concerning the number of inspectors in the field of tourism and catering within the municipality, the number of conducted inspection supervisions from 2012 to 2015, most frequently detected irregularities during the operation of individual accommodation facilities and the work of tourist and catering service providers. The section for indication of undertaken measures by the municipality is also vital, as it informs the citizens about the advantages it offers, if the citizen has registered or categorized his own facilities, as well as the standpoint of local authorities pertaining to the appropriateness of the existing model for collection of tourist tax.

In cooperation with the State Market Inspectorate, two competent ministries shall determine the issue of tourist inspection at central level, and accompanied by the findings at local level, they ought to inform the Government about the detected situation related to the need of establishing a tourist inspection. Recently, some municipalities already submitted their opinion to ZELS in view of the need to demarcate and concisely stipulate the competencies between authorized municipal tourist inspectors and inspectors in charge of this area from the State Market Inspectorate.

ОБЕЗБЕДУВАЊЕТО НА ПАТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА – ПРЕДУСЛОВ ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ ВО ДЕМИР ХИСАР

PROVIDING ROAD INFRASTRUCTURE – PREREQUISITE FOR TOURISM DEVELOPMENT IN DEMIR HISAR

Туризмот за една општина носи големи развојни претпоставки и бенефит за заедницата и граѓаните. Демир Хисар е општина која што има многу предиспозиции за развој на туризмот: добра надморска височина, високи планини и богати шуми, ендемична флора и фауна, култура, традиции, историја... Легендарното село Смилево каде што се родил и каде што се наоѓа гробот на илинденскиот идеолог Даме Груев и местото каде што се одржал познатиот Смилевски конгрес, целата слика ја прави уште покомплетна и попривлечна. Но, сепак она што е непроценлив туристички потенцијал со кој располага општината е манастирското богатство од огромна вредност и со потекло од најразлични периоди од минатото на овие простори. Како за илустрација, по Охрид, Демир Хисар е втора општина во Република Македонија по бројот на регистрирани културно – историски споменици – вкупно 62, од коишто 7 се под заштита на државата.

Ваквата состојба ја поттикнува општината сè повеќе да го насочува своето внимание кон создавањето на услови за развој на туризмот, особено манастирскиот туризмот, како дел од локалната економија. Тргнувајќи од коментарите на граѓаните од овој крај „туризам без патна инфраструктура е авантуризам“, општината последнава година поинтензивно работи на поставувањето на ваквиот фундаментален предуслов. Изградени се патишта во должина од 10 километри кои ја овозможуваат пристапноста до манастирите, црквите, туристичко-излетничките места, а наскоро ќе започне изградбата на уште 6 километри пат до манастирскиот комплекс Свети Петар, кај Смилево. Изминативе неколку години изграден е нов пат до манастирот Св. Атанасиј Александриски кај селото Журче, а пред две години, изградени се нови осум километри асфалтни патишта до манастирите Св. Атанасиј кај Сопотница и Св. Пресвета Богородица кај Суводол.

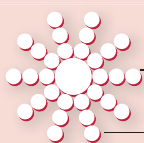
– „Свесни сме за предностите што ги има општина Демир Хисар за развојот на туризмот. Преземаме активности за поправка на постојната и создавање на нова патна инфраструктура до туристичките места, особено до манастирските комплекси и имаме голем напредок. Ни недостасува поголема јавна промоција која што за нашата општина, со скромни и до скоро блокиран општински буџет, е скапа работа. Сепак за следната години во нашиот буџет ќе планираме средства и за

Tourism brings vast development presumptions to a certain municipality and a benefit to the community and citizens. Demir Hisar is a municipality with many predispositions to tourism development: good altitude above sea level, high mountains, rich forests, endemic flora and fauna, culture, traditions and history. The legendary village of Smilevo, where the ideologist of the Ilinden uprising Dame Gruev was born and buried, and where the famous Smilevski Congress took place, makes the image even more complete and eye-catching. Yet, what remains an invaluable tourist potential at the disposal of the municipality is the monastery treasure of an immense worthiness, originating from different periods of the past in these regions. As an illustration, followed by Ohrid, Demir Hisar is the second municipality in the Republic of Macedonia with the largest number of registered cultural and historical monuments, a total of 62, of which 7 are under state protection.

This standing boosted the municipality to pay further attention to the creation of conditions for tourism development, especially in monastery tourism, as part of the local economy. Departing from the comments given by the citizens of this region “Tourism without road infrastructure is adventurism”, last year the municipality undertook intensive operations on setting up this fundamental precondition. Roads in length of 10 kilometers, enabling access to the monasteries, churches, tourist – locations, have been constructed. Soon, the construction of other 6 kilometers to the monastery complex Saint Peter, in Smilevo region, is going to start. Over the past few years a new road to the monastery St. Athanasius of Alexandria in the village Zurce was built, while two years ago, new eight kilometers of asphalt road to the monasteries St. Athanasius in Sopotnica and Holy Mother of God in Suvodol were also constructed.

– „We are aware of the advantages of the municipality of Demir Hisar for tourism development. We are taking actions to repair the existing and create a new road infrastructure to tourist sites, especially monasteries and we have achieved great progress. We lack a larger public promotion, which our municipality with a modest and almost blocked municipal budget, cannot afford to make. However, our next year budget will

оваа намена и се надевам дека истите ќе ги искористиме целосно“, вели градоначалникот Љупчо Блажевски.

Во општината како поатрактивните манастирски комплекси за привлекување на туристите ги сметаат „Свети Јован Крстител“, кај Слечко, „Свети Атанасиј Алаксандриски“, „Свети Никола Топлички“, кај Жван - Слоестика, „Пресвета Богородица“, кај Суводол, „Свети Атанасиј“, кај Сопотница, па до сите е обезбеден модерен асфалтен пат. Општината алармира и за потребата од заштита на одредени културни споменици, како што е иницијативата за заштита на фрескоживописот во манастирската црква „Свети Никола Топлички“ и понуди сопствено финансиско учество во санирање на кровната конструкција и поставување на дренажен систем за заштита од подземна влага. Одредени манастирски комплекси кои имаат услови, се користат и за организирање на културни манифестации, како што е манастирот „Свети Јован Крстител“. Во текот на годината таму се одржуваат неколку културни манифестации, меѓу кои и Демирхисарското културно лето. Во оваа општина се и изворите на Црна река, а исклучително живописен предел е околината и селото Железнец. Илинска Планина со врвот Лиска, со 1908 метри надморска височина, во чие подножје се наоѓа возобновената манастирската црква „Свети Илија“ и новите конаци, каде што се нудат оптимални услови за преноќиште и подготвување на храна во планински услови, се само уште едно дополнување на туристичкиот потенцијал на општината.

Благоја Шундовски,
ПР на општина Демир Хисар

envision funds for this purpose and I hope that they will be comprehensively used, said Mayor Ljupco Blazevski.

In the municipality, as more attractive monasteries to attract the tourists are regarded the following ones: “Saint John the Baptist” in Slepce; “Saint Athanasius of Alexandria”; “Saint Nicholas Toplicki” in Zvan, Sloestica; “Holy Mother of God” in Suvodol and “Saint Athanasius” in Sopotnica. Modern asphalt road is available to all of them. The municipality alerted of the need to protect certain cultural monuments, such as the initiative to protect the frescoes in the monastery church “Saint Nicholas Toplicki” and offered its own funds for roof restoration and installation of a drainage system for protection from underground moisture. Certain monasteries with favourable conditions are usually used for organizing cultural events, such as the monastery “Saint John the Baptist”. Throughout the year, several cultural events are held, among which the Demir Hisar Cultural Summer. The springs of Crna Reka are located in this municipality, whereas the surrounding and the village of Zeleznec are both an extraordinarily picturesque landscape. The Mountain Ilinska with its peak Liska at an altitude of 1908 meters above sea level, at whose bottom is the refurbished monastery church “Saint Elias” located, and new lodgings where optimal accommodation conditions and food preparation in mountain conditions are offered, enrich even more the tourism in this municipality.

Blagoja Sundovski
PR of the Municipality of Demir Hisar

ЛОКАЛНА ВЛАСТ ПОСВЕТЕНА НА ОДДРЖЛИВОСТ И ГРАДЕЊЕ НА КВАЛИТЕТЕН ЖИВОТ НА ГРАЃАНИТЕ –КОПЕНХАГЕН

COPENHAGEN, A LOCAL GOVERNMENT DEDICATED TO SUSTAINABILITY AND BUILDING QUALITATIVE LIFE FOR ITS CITIZENS

Во рамки на проектот „Закнување на капацитетите на локалната администрација за спроведување на законодавството од областа на животната средина“ македонска делегација, составена и од претставници од десет општини, беше на студиска посета во Копенхаген, Данска. Причината за изборот на овој град е што во последниве три години, Копенхаген е една од првите пет најбогати метрополи во Европа и е носител на неколку врвни светски и европски титули: Копенхаген е прогласен за „Европски зелен град во 2014 година“, за „Најдобар град за живеење во 2013 год. и 2014 год.“, за „Најздрав град во светот во 2014 година“ и за „најпаменат“ град во Европа во 2012 год. и 2013 год. Претставниците од делегацијата имаа можност да слушнат за многу планирани проекти, но и да видат бројни реализации на локалната власт.

Планот на локалните власти е Копенхаген до 2025 година да биде прв град во светот без емисии на јаглерод диоксид. Со првиот климатски план во 2009 година, градот постигнал големи намалувања на јаглероддиоксид, односно до 2012-та, ги намалил емисиите за 24% во споредба со нивото од 2005 година, со што ги надминал и целите зацртани до 2015 година. Заради тоа, градскиот совет усвоил нов поамбициозен климатски план до 2025 година. Со тоа е означен почетокот на бројни иницијативи, вклучувајќи надградба на општинските згради, преминување на градско комбинирано греење и електрични цен-

In the frames of the project “Strengthening the Administrative Capacities for the Enforcement of the Environmental Legislation”, a Macedonian delegation, consisted of representatives of ten municipalities paid a study visit in Copenhagen, Denmark. The reason for selecting this city is that in recent three years, Copenhagen was one of top five wealthiest metropolises in Europe and holder of several prominent global and European awards: Copenhagen is proclaimed as “The European Green Capital” in 2014; “The Best City to Live in” in 2013 and 2014; “The Healthiest City in the World” in 2014” and “The Smartest City in Europe” in 2012 and 2013. The representatives of the delegation had the opportunity to learn more about many envisioned projects and witness numerous achievements of the local government.

The local government is planning to make Copenhagen the first city in the world without emissions of carbon dioxide. Pursuant to its initial climate plan of 2009, the city has reached enormous reductions of carbon dioxide, i.e. by 2012 the carbon dioxide emissions have been reduced by 24% unlike the percentage since 2005, hereby exceeding set out objectives by year 2015. Consequently, the city council adopted a new far more ambitious Climate Plan by 2015. This way was the onset of numerous initiatives marked, including the reconstruction of municipal buildings, the transfer from com-

трали на биомаса, како и конструкција на ветерници. Данска, од енергијата произведена од ветерници покрива 31% од потребите за струја, што е највисока пропорција во светот, а целта е до 2020-та овој процент да достигне 50%.

Иако динамиката на пораст на популацијата на Копенхаген расте за 1000 нови жители месечно, градот успева да ја конторлира употребата на автомобили во градскиот превоз. Ова е делумно резултат на долгорочната кампања да се охрабрат граѓаните да возат велосипед. Денес, 36% од патувањата до и од работа (вклучувајќи и патувања од соседните градови) се реализираат со велосипед. Целта е во 2015 година овој процент да се зголеми на 50%. Соодносот на велосипеди-автомобили е 5:1, што јасно укажува на тоа дека велосипедизмот е виден како сериозно средство за транспорт, а не како политичка изјава. Спроведените анкети покажуваат дека 88% од жителите на Копенхаген го избираат велосипедот затоа што е брзо, лесно и практично средство за транспорт, 32% заради вежбање, 29% сметаат дека е евтино, а само 9% сметаат дека со тоа придонесуваат за почиста животна средина.

Од 2007 година, општинските власти на Копенхаген се насочени кон реализација на планот Еко-метрополис, односно кон остварување на визијата Копенхаген до 2015 година да прерасне во најдобра урбана средина во светот. Целиот градски совет работи за спроведување на планот Еко-метрополис, со вклучување на жителите. Планот поставува јасни и реални цели, кои играат важна улога во мотивацијата на целата популација, а градот е на пат истите да ги исполни.

Постигнувањето на целта за град без емисии на јаглерод диоксид до 2025 година, за општинските власти претпоставува намалување на потрошувачката на електрична енергија, производство на енергија од обновливи извори, зголемување на зелената мобилност. Посебни рестрикции се преземаат за возилата на дизел гориво, кои се обврзани да вградат филтри за честички, а сè повеќе се користат електричните автомобили. Најголеми загадувачи се камионите, комбињата и автобусите, чија емисија е намалена за 60%.

Бесплатното ладење, пак, се обезбедува со користење ладна морска вода од копенхагенското пристаниште, или со пареа од мрежата на централното греење. Локалните власти, до 2025 година, предвидуваат и користење на 100 ветерни турбини за производство на електрична енергија, наспроти денешните 14.

Пред пет години, во просек секој копенхагенец произведувал 380 килограми отпад годишно. Преку системот на сепарирање на отпадот, сортирање и рециклирање, денес, Копенхаген испраќа на депонија само 2% од отпадот. Речиси 58% се рециклира, а 40% е искористено како гориво во мрежата на градската топлификација која ја користат 98% од жителите на метрополата.

Основното мото на општинските власти е „урбан живот пред урбан простор, урбан простор пред градби“. Тоа подразбира подобар квалитет на живот за граѓаните, раст врз основа на знаење, иновации што создаваат вработувања и инвестиции. Сето тоа интегрирано во акција за одржливост и градење на квалитет на живот.

combined city heating system to biomass power plants, as well as the construction of windmills. Out of the energy produced by windmills, Denmark covers 31% of electricity needs, which is the highest proportion in the world. By 2020, this amount is aimed to reach 50%.

Even though the dynamics of growth population in Copenhagen is being increased by 1000 new inhabitants per month, the city still succeeds in controlling the use of cars in the city transport. This is partially due to the long-term campaign to encourage citizens to ride a bicycle. Today, 36% of commuters go to and come back from work by bicycle (including commuting from neighbouring cities). The aim is to increase the percentage by 50% by 2015. The ratio bike – car is 5:1, which clearly points out that cyclism is taken as a serious means of transport, not as a political statement. Conducted polls have shown that 88% of inhabitants in Copenhagen chose bicycles because they're a fast, easy and practical means of transport; 32% due to exercise; 29% consider it cheap, and solely 9% believe they could contribute to a cleaner environment.

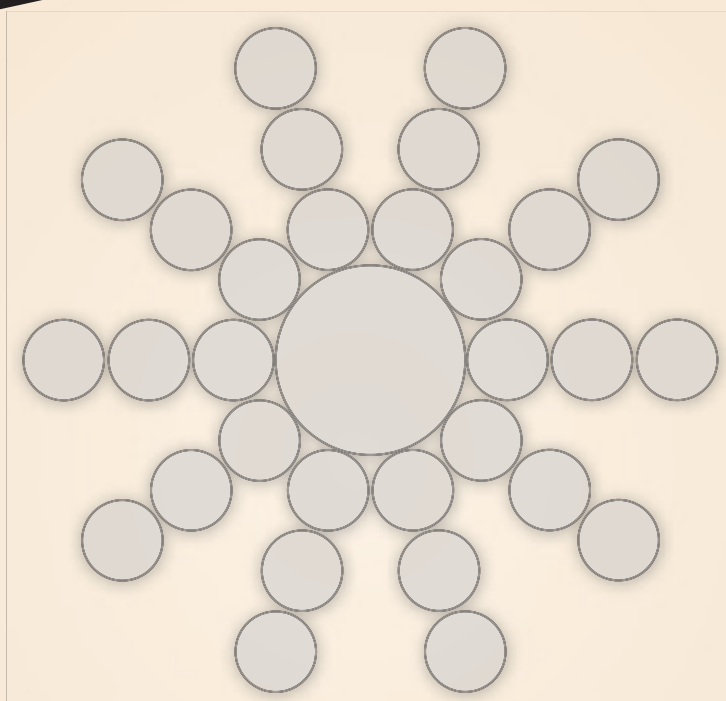
Since 2007, the municipal authorities of Copenhagen have coped with the implementation of the Eco-metropolis plan, i.e. the achievement of the vision of Copenhagen to become the best urban environment in the world by 2015. The overall city council is working on the implementation of this plan, including citizens. This plan sets out clear and real objectives that figure prominently in the encouragement of the whole population, and the city is on its way to fulfill them.

The achievement of the goal – a city without carbon dioxide by 2015 is regarded as reduction of the energy consumption by municipal authorities, as well as of the energy produced by renewable sources and increase of the green mobility. Particular restrictions are undertaken for vehicles running on diesel fuel, which must have in-built particulate matter filters, while electric cars are considerably used. The biggest polluters are trucks, vans and buses, whose emissions have been reduced by 60%.

Free cooling is, however, provided by the utilization of cool sea water from the Copenhagen port or via steam from the central heating network. By 2025, the local authorities envision the use of 100 water turbines for energy production, unlike current 14.

Five years ago, each Copenhagener produced, on average, 380 kilograms of waste annually. Via the system for waste separation, sorting and recycling, nowadays Copenhagen delivers solely 2% of waste to the landfill. Almost 58% is recycled, while 40% is used as fuel in the city heating network, used by 98% of the inhabitants of this metropolis.

The main motto of the municipal authorities is “Consider urban life before urban space, Consider urban space before buildings”. This means better life quality for the citizens, growth based on knowledge, and innovations that create employments and investments. All of this is integrated into an action for sustainability and building life quality.

**ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС**

тел. +389 (0)2 30 99 033 / факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

**ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA - ZELS**

tel. +389 (0)2 30 99 033 / fax: +389 (0)2 30 61 994
st. Copenhagenka 5, P.O. box 32, 1000 Skopje, Republic of Macedonia
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk